

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Sermones de Sa[n]ctis Hyemales, Estiuales, De
festiuitatibus Jesu christi, Beate virginis et alior[um]
Sanctor[um] ... Venera[n]di patris, fratris Nicolai deniise
Ordinis Minor[um] de obseruantia ...**

Denisse, Nicolas

[Augsburg], 1510

VD16 N 1513

Pri[m]a e[st] [con]ditio copiose m[u]ltiplicitat[is].

urn:nbn:de:hbz:466:1-30625

De sc̄a Martha

tem triplex hos- pitationis modus q̄ rece- pit dñm in hospicio suo.

Primus est modus hospitalitatis my- sterialis.

Secundus est modus hospitalitatis per- sonalis.

Tertius est modus hospitalitatis spi- ritualis.

Primus est modus hospi- tationis mysterialis q̄ vix recepit dñm in corpe suo mystico vix suscipiendo mēbra ch̄i mystica q̄ sūt paupes. Dicit em̄ ch̄s **Mat. xvij.** Quicūq̄ susceperit vñū par- uulū talē in noīe meo: me suscipit. Et **mat. xv.** dicit dñs in iudicio. Hospes erāz col- legistis me. B̄tā igit̄ martha q̄ hospita- litati dedita erat z opibz misericōie adeo vt vt oīs tā domesticus q̄ alienigena qd̄qd̄ peteret acciperet: recipiēdo paupes: in ip̄is etiā ch̄m pauperē: recipiebat.

Secundus est modus ho- spitalitatis p̄sonal̄ q̄ vix ch̄m recepit i p̄so- na p̄p̄a. Et de isto ad s̄ram dicit̄ s̄ba. p̄- polita qz vix intravit ier̄ i q̄ddā castellū z mulier q̄dā martha noīe excepit illū in domū suā. Frequēt v̄tq̄z diuertebat dñs ad domū marthę. **In Bar. xj.** h̄r q̄ lu- die palmarū postq̄z in tēplo p̄dicassz circū spectz oibz si q̄s sc̄z eū inuitaret cū iaz eēt hora vesperina exiit in bethaniā cū duode- cim sc̄z in domū marthę. Frequēter etiāz v̄bicūq̄z eēt dñs martha aderat vt m̄n̄- straret. **In d̄r Joā. xij.** q̄ vbi erat iesus martha ministrabat. Et **Lu. x.** Martha aut̄ satagebat circa frequēs ministeriū.

Ministrabat aut̄ martha dño cū magna reuerētia z hūilitate. **In d̄r dñs Luc. x.** Dñe nō ē tibi cure q̄ soroz mea relinq̄t me solā ministrare. Dicit̄ illi zē. Hoc q̄p- p̄ dicebat nō ex inuidia neq̄ q̄si volēs ex- labore s̄z ex sp̄iali reuerētia ad dñm. qz si- bi bñ videbat q̄ ip̄a z soroz sua simul imo z tot̄ mūd̄ nō sufficeret dño ministrare. Q̄ntus honor fuit ip̄i marthę filiū dei in hospicio suo h̄re z ei sic familiarit̄ m̄ni- strare. Sic em̄ filiū di h̄ginē m̄fem elegit vt in ei⁹ vteroz carnē hūanā assumēs nouē mēsbz hospitaret z ex ei⁹ lacte h̄gineo in ei⁹ infātia nutrit̄: sic marthā elegit inter ceteras vt i erate virili in domo sua hospi-

taret z ab ea pasceret. Vere felix martha in cui⁹ domo dñs m̄di hospitari dignat⁹ est pasci.

Tertius est modus hospi- tationis sp̄ial̄: q̄ recepit eū in domo p̄cie sue. Felici⁹ v̄tq̄z hospitabaz z habitabat dñs i corde marthę q̄ i ei⁹ ede. Cū ei eēt ip̄i ch̄i discipula: i ea ipebat s̄bū dñi d̄r. **Jo. xij.** Vos in me z ego in vobis. Item ab infātia dñis erat p̄cept⁹ subditaz dñm ardēter diligebat. **Jo. ch̄s imo z tota tri- nitas in ea māstione faciebat.** **Iuxta illud Jo. xij.** Si q̄s diligit me: sermone meū serua. z p̄r me⁹ diliger e. z ad e. ve. z man- sione ap̄d eū faciem⁹. **Et. j. Cor. ij.** Felici- tis qz tēplū dei estz vos z spūs dei habi- tat in vob. V̄bicūq̄z aut̄ habitat sp̄s sc̄s ibi habitat z p̄r z fili⁹ qz opa trinitat̄ ad extra sunt in diuisa. Sic itaq̄z recte dicit̄ qm̄ mulier q̄dā martha noīe excepit illūz sc̄z dñm in domū suā triplici mō p̄dicato.

Secundū ē mysteriū p̄uole dignit̄- carōis vbi p̄siderādū q̄liter z p̄ q̄d̄ digna facta ē gl̄iosa martha tanto hospite: q̄ sic hospita⁹ ē in domo sua tam materiali q̄ sp̄iali. Digna p̄fecto fuit p̄pter suā sc̄ritatē. **P̄s. Lu.** aut̄ i sc̄o habi- tas. Et h̄ere. vij. Bonas facite vias vi- stras z studia v̄ra z habitabo vobiscū. **Et Barth. vj.** P̄r n̄r q̄ es i cel. i. in sc̄is ho- bus. Fuit aut̄ b̄rē marthę sc̄ritas multis laudabilis p̄r tres ei⁹ nobiles z laudabi- les p̄ditiones.

Prima ē p̄ditio copiose m̄ultiplicitat̄.

Secunda ē p̄ditio fructuose inegritatis.

Tercia ē p̄ditio victoriose firmat̄.

Prima est cōditio copio- se m̄ultiplicitat̄. Fuerūt em̄ in ea m̄ultipli- ces p̄tutes z p̄cipue tres: p̄r q̄s digna fuit ch̄i p̄ntia in hospicio suo. Ad q̄s etiā vit- tutes reduci p̄nt aliq̄ mō oēs alię z p̄ eas icelligi. Sūt aut̄ iste tres p̄tutes puravit- ginitas: fidi claritas: z iāmata charitas. Per h̄ginitatē corp⁹ erat aīe subiectū et bñ regularū z p̄ eā icelligi possūt oēs vit- tutes p̄ q̄s rep̄m̄it inordinat⁹ mo⁹ sc̄o- sualitatis. p̄ fidē p̄ficiat̄ intellect⁹: z p̄ chari- tatē volūtas siue affect⁹: z sic ad eas red- duci p̄nt oēs p̄tutes q̄ ip̄a rationalis

ania pfecta. **P**rima q̄ vire q̄ fecit brām
marthā tāto hospite dignā ē pura virgī
nitas: virginitatē em̄ seruauit z viriles cō
tactus oīno x̄p̄cauit: z hāc virginitatē deo
dicauit religiose viuēdo. In x̄ginibz autē
specialit̄ bitat̄ ch̄is. **U**n̄ Apoc. xiiij. Vir
gines em̄ sunt et sequūf agnū q̄cūq; ierit.
Sicut itaq; ch̄is virgine matre elegit cō
lacte x̄gineo ab infātia pasci voluit. Vir
ginē etiā ioseph sp̄solum esse voluit marz
sue q̄ curā ei⁹ haberet z ei ministraret in
infantia z puericia: sic z elegit virginē ho
spitā marthā in iuuetute sua z etate p̄fē
cta q̄ ei sp̄aliter ministraret. De x̄ginitate
te q̄ppe dicit Alchuin⁹. Virginitas vita
est angelica q̄ si cū hūilitate fuerit: sp̄sūcti
meritis inbirationē. Et nota bñ ex dictis
quō ch̄is x̄gines esse voluit q̄ sibi miltra
rēt. **U**n̄ d̄r Alchuin⁹. **U**bi castitas ne
cessaria est sed p̄cipue ministris altaris: q̄
rū vita alioz esse debet eruditio: z h̄dica
tio salutis assidua. Decet em̄ dñm illes ha
bere ministros q̄ a nullo carnis p̄tagio cor
rūpant. Hec ille. Sic autē dñs libent̄ hā
bitat in h̄s q̄ castitatē obseruāt: s̄q; ex op
posito diabol⁹ habitat in luxuriosis z im
pudicis: sicut figuratū ē **H**att. viij. **U**bi
h̄s: q̄ demones petierunt intrare in por
cos z p̄misit dñs. **S**c̄da vire est fidei
claritas: p̄ fidē q̄ppe bitat̄ ch̄is in homie.
Eph. iij. Interiorē hoīem bitare ch̄m p̄
fidē in cordibz v̄ris. Quāta autē fuerit h̄
mulier⁹ fides patz **J**oa. ij. vbi x̄p̄tes ch̄i
potētā cū d̄r. Dñe si fuisses hic frat̄ me⁹
nō fuisset mortu⁹. q. d. si voluisses potuiss
ses eū a morte p̄seruare: x̄p̄tes em̄ ibi re
surrectionē generalē futuraz cū d̄r: Scio
qz resurget in resurrectione in nouissimo die
Ite exp̄sse x̄p̄tes ch̄i diuitatē ac etiā hūa
nitatē: cū d̄r. Ego credidi qz tu es ch̄is fili
l⁹ dei viui. Per fidē itaq; facta est mar
tha sponsa dei. **D**ec. ij. Sponsabo te mihi
in fide. **I**te filia dei. **G**al. iij. Filij dei estis p̄
fidē in ch̄o iesu. **I**te tēplū dei z habitacu
lū. **J**o. iij. Quisq; x̄fessus fuerit qm̄ ies
sus est fili⁹ dei. de⁹ in eo z ip̄e in deo
Tertia virtus est inflāmata charitas.
Per hāc q̄ppe p̄ncipalr habitat de⁹ in ho
mine. **J**o. iij. Qui manet in charitate in
deo manet z de⁹ in eo. **M**agna v̄icq; fuit
charitas marthe. **P**rimo ad p̄ximos q̄s

pter deū diligebat: nō solū p̄bor linguas
sed ope caritate. vt d̄r. **J**o. iij. Nā sic sup
dictū est paupes reficiebat z mie opibus
p̄tinue iustebar. **U**n̄ ponit vt exēplar et
speculū sp̄ale vite actiue ad quaz p̄tinet
miscōie opibz insistere. **N**otādesunt autē
tres p̄ncipales p̄sideratiōes q̄ inducere
vnt ad subuentiendūet ministrādū pau
peribz. **P**rima est p̄sideratio honorabil
dignitat. **M**inistrare em̄ paupibz/est ip̄l
deo ministrare. **P**rouerb. xiiij. Honorat
dñm q̄ miseret paupis. **E**t **H**att. xxv.
q̄diu vni ex minimis meis fecistis: mihi
fecistis. **N**arrat **P**etr⁹ de amore li. ij. q̄ cū
qdā mlier nobilis p̄sua esset paupes re
cipi z eis p̄p̄is manibz seruire: cor qz pe
des abluere inuito marito suo: **L**ū semel
inuenisset pauperē dñi ianuā mirabilr vt
videbat afflictu⁹ vlcerosuz introduxit eū
in domū viro absente. **E**t cū peteret bal
neū/parauit illi. **Q**ui cū diceret post bal
neū q̄ nō q̄scceret nisi i lecto molli/posuit
eū in lecto suo. **L**ū autē vir ei⁹ venisset ex
improviso z camerā subito introisset: in le
cto inuenit̄ p̄dictum infirmū/credidit
adulter⁹ esse: **E**t cū ex ire impetu vellz eū
p̄sideret: sup lectū apparuit ei dñs in eadē
forma q̄ pendeat in cruce. **Q**uid me p̄
segris q̄ hec p̄ te passus sum. **L**ū autē p̄ter
ritus in celū oculos erigeret z oraret/ nihil
postea inuenit̄: sicq; p̄uersus fact⁹ est bo
nus hospes z pius pater pauper: auditis
his q̄ facta fuerāt ab vxore. **I**te legit d̄ s̄ā
cta helisabet q̄ i hospitali marckburg qd
p̄struxerat: erat qdam infirm⁹ z d̄p̄os⁹
rāimmūd⁹ et fetid⁹ z rāhorribil aspectu
q̄ eū oēs fui z ancille abhorrebāt: qd vlt
dēs brā heli. cū hūilitate z diligētia min
strabat ei: caput ei⁹ lauabat z eū balneab
at z proprijs brachijs portabat: z in gre
mio suo eū quiescere faciebat: z h̄ ei p̄tū
q̄ttuor diebz exhibuit: z postea infirm⁹ d̄s
paruit. **Q**uita p̄o die cū ip̄a esset in oratō
ne ch̄is sibi apparuit di. **E**go sum ch̄is fi
lius marie cui seruiisti his diebz: qz mi
hi p̄uidisti in forma leprosi: habebis me
cū gaudiū eternū. **S**c̄da est p̄sideratio
desiderabilis v̄ilitatis. **P**s. **B**ñs q̄ itel
ligit sup egenū z paupere in die mala libe
rabit eū dñs. **E**t **T**ob. iij. **Q**uo potueris
esto misericors z sequit̄: **P**remiū em̄ bo
4

¶ Ber. De sc̄a Martha

nū thesaurizās tibi in die necessitatis rē.
Tertia est consideratio imitabilis exēpla
rigratis: puta br̄e helisaber. de q̄ vide sup̄
in sermōe de ip̄a. Est etiā exemplū br̄i lu/
douis regis q̄ manu pp̄ia paupib; mimi/
strabat et sp̄ in prandio et cena paupes hab/
bebat p̄ se q̄bus d̄ cibis sibi apposit; cha/
ritatiue mittebat. Est etiā exemplū br̄i lu/
douci marsiliē. q̄ et leprosis et paupib; fa/
mulabat. Est et exemplū br̄i fr̄acisci q̄ in
p̄ncipio p̄uersiōis sue totū se p̄tulit ad h̄/
uitiū leprosoꝝ. Hēm? et exemplū sp̄ale d̄
br̄a martha q̄ sp̄ mic opib; it̄rissima erat
Et q̄ deū in paupib; honorabat: idcirco
Opib; etiā misericōdie sp̄ualib; int̄debz p̄
fertim post ascē. dñi p̄dicādo. s. verbū dī
et aniaz salutē p̄curādo. Dedit ei ei dñs
diuie p̄dicatiōis faciendā. Erat em̄ corpe
venusta: facie decora et gr̄iosa: eloq̄o acu/
ta: lingua dista: et an̄ heroes et nobiles re/
cipiebant s̄mones ei? et p̄ ceter; mult; in
p̄uertēdo p̄p̄os mag; p̄ficiēbat. P̄dicā
te aut̄ maximino: maria: et martha maria
pars p̄p̄oꝝ p̄uersa est ad ch̄m in caritate
aquel; et regione circūstāte. Patz ḡ chari/
tas ei? ad p̄rimos q̄ est cā inbitatois One
j. Jo. iij. Si diligam? inuicē: de? i nob;
manet. Itē verā et rectā habuit charitatē
ad seip̄am. Nec em̄ se amauit inordinato
amore q̄ s̄m Aug. lib. de ciui. dei) p̄stituit
ciuitatē babilonis: sed amore recto: dili/
gendo. s. aiām et eius salutē p̄curādo: nō
p̄m carnē viuēdo: sed s̄m sp̄m: et carnē sp̄m
p̄ vitā austeritatē subijciēdo. Quot em̄ la/
bores: q̄ angustias: q̄ntas fames sustinu/
it: q̄ dari n̄ p̄t. Vixit q̄ppe ap̄d thara/
seonū. s. circa rhodanū et amniōz septē anis
glādib; et nucib; et herbis crudis: pomisq;
siluestrib;. Postea coaducto p̄uentu fra/
trū et soroz; secū morantū satis asperā du/
xit vitā. Carnē et oēm pinguedinē: oua: ca/
seos: et vina vitās: sel in die comedebat.
Interula caprina iuxta carnē iduebat: nu/
dis pedib; incedēs: cinglō nodoso de ser;
eq̄nis facto sacrā suā aluuz ita stringebat
q̄ h̄mes ex carne putrefacta effluēbat: ex/
tensis solo ramis arboreis lapide q̄q; sup̄
posito capiti: cunctio s̄onū capiebat. j. Coz.
ix. Castigo corp̄ meū et in seruitutē redi/
go Itē ardentissimā hūit charitatē ad deū

um: qd̄ euidēt patz. Tū q̄ reuerent̄ oīo
ministravit: vt sup̄ dictū est. Tū q̄ totale
mūdū p̄pter deū abnegauit. Post ascē.
nāq; dñi cepit vehemēt; i p̄ corde ei? ad
mor ch̄i ebullire: mēte q̄ cū ip̄o dño i ce/
los ascendere p̄o vltra noluit tēporaliū sol/
licitudinē h̄re. sed ip̄a q̄ sp̄alib; possessio/
nib; ditissima erat et ex regali p̄genie oīta
q̄cqd̄ h̄re potuit ap̄loꝝ pedib; obtulit vt
esset credētib; in cōe. Can. vi. Fortis ē vt
mors dilectio. Tū etiā q̄ se totā diuio sv/
uitio mācipauit. Patz ḡ excellētia chari/
tatis sue ad deū p̄pter quā dñs in ea sp̄i/
cialit̄ habitabat. Iuxta illō Jo. iij. Qui
diligit me: diliget a p̄e meo: et ego diligā
eū et manifestabo ei meip̄m.

Sec̄da p̄dicatio sue sc̄itatis
est p̄dicatio fructuose integritatis. Ad infā
tia em̄ deū valde dilexit et ei seruire cepit
p̄rimo p̄seueravit in sc̄is opib; et oīo
insistēdo. P̄ferim cū esset ap̄d thara
num: mēte tota celo p̄uersabat. P̄bilis.
Nostra p̄uertatio in celis est. Letis i die
totiesq; d̄ nocte genua ad terrā flexerat
cūctisq; v̄rutib; pollebat. Tandēq; cū p̄
paratiōe deuotissima sup̄ cinerē posita cū
legeret passio s̄m Lucā corā ea et diceret
Pater in man? rē. tredecimo lustro totū
vite sue expleto et lustro septeno dñice reb;
surrectiōis pacto et semis q̄rto kal. augu/
sti feria sexta hora q̄ redemit mūdū: hō
spes egregia ch̄i trāst̄e ad gaudiū angē/
geloz; vbi p̄pter copiosam meritor; mltib;
tudine obriner gl̄osam b̄itudinis retrū/
butōz. ps. Tu reddes vnicuiq; s̄ op̄a sua

Tertia est p̄dicatio victoz;
ose firmitat;. Semp̄ em̄ firma p̄stare nō
obstātib; p̄secutiōib; mltis q̄s passa est cū
exardescēte iudeoz; p̄secutiōe a p̄p̄is fin/
bus exterminata est. Can. vi. Aque mltē
nō potuerūt extinguere charitatē.

Tertiu est mysteriū gl̄ose retrū/
tiois. Cū em̄ dicat dñs in euāgē/
lio. Quicūq; viderit vni ex min;
mis his porū calicē aque frigide p̄pter no/
men meū: amē dico vobis nō p̄det merce/
dem suā. q̄ntaz credendū est mercedē sp̄/
ciali hūc hospite sue a dño fuisse p̄cellas
que ita cū diligēt et reuerent̄ suscipit et